

Principprogram för

Jämlikhet

Handels kongress
2025

Vi är Handels

Tillsammans tar vi kampen

Handels kongress
2025

Handels

Innehåll

1. Det fackliga löftet	4	5. Jämlikhet kräver ekologisk hållbarhet.	5
2. Makten över arbetet ska vara jämlik.	4	6. Solidariteten har inga gränser . . .	6
3. Kapitalismen skapar klassamhället.	4	7. Organisering ger styrka	6
4. Ojämlikhet tar många uttryck . . .	5	8. Samverkan och påverkan	7
		9. Medlemmarna har makten	7

Principprogram för jämlikhet

Handelsanställdas förbund består av medlemmar som gått samman för att förändra och förbättra villkoren i arbetslivet och i samhället. Förbundets uppgift är att ta tillvara medlemmarnas intressen på arbetsmarknaden och att verka för ett samhälle grundat på demokratins ideal och alla människors lika värde.

Handels arbetar för en värld byggd på den demokratiska socialismens principer om frihet, jämlikhet och solidaritet. Det är en klasslös värld utan över- och underordning, utan könsförtryck och rasism. Det är en värld där alla behövs och får plats. Där var och en har möjlighet att forma sitt liv, förverkliga sina drömmar och tillsammans med andra forma framtiden. Där människor bidrar efter sin förmåga och får efter sina behov, utan att kommande generationers möjligheter och behov äventyras.

1. Det fackliga löftet

”Vi lovar och försäkrar att aldrig någonsin, under några omständigheter, arbeta på sämre villkor eller till lägre lön än det vi nu lovat varandra. Vi lovar varandra detta i den djupa insikten att om vi alla håller detta löfte så måste arbetsgivaren uppfylla våra krav.”

Detta löfte är den grundläggande princip som Handels fackliga arbete vilar på. Det är detta som Handels medlemmar lovar varandra genom sitt medlemskap – att aldrig någonsin arbeta till sämre lön eller villkor än vad vi tillsammans kommer överens om i föreningen. Handels uppdrag är att skydda det här löftet. Vi ska förhindra att medlemmarna och de anställda i våra branscher tvingas konkurrera med varandra. Ingen ska behöva välja mellan att kortsiktigt rädda jobbet eller det långsiktiga målet att ha goda arbeten, schyssta löner och bra villkor.

2. Makten över arbetet ska vara jämlik

Arbete är på många sätt grunden för både frihet och välfärd. Genom arbete produceras varor och tjänster som är livsnödvändiga och grunden för välbästand, både för individen och för samhället. Men att delta i arbetslivet kan ge mer än så. Förutsatt att arbetslivet kännetecknas av goda villkor, medbestämmande och jämlikhet kan det bidra till såväl personlig utveckling som gemenskap och sammanhållning. Handels uppfattning är därför att alla har rätt till ett meningsfullt arbete och en skyldighet att efter förmåga delta i arbetslivet.

Handels menar också att de som arbetar ska ha makt över det värde de är med och skapar, vad som produceras, hur det produceras och villkoren för de anställda. Eftersom alla människor har lika värde bör också den ekonomiska makten i samhället vara jämlikt och demokratiskt fördelad. Bara då har alla människor lika mycket makt över sina egna liv och över samhället.

3. Kapitalismen skapar klassamhället

Den ekonomiska makten är idag extremt ojämnt fördelad. Detta har sin grund i det kapitalistiska klassamhälle vi lever i. Grundläggande i detta system är att vinstintresset går före allmänintresset och marknaden före demokratin. Det finns en fundamental och evig motsättning mellan arbetsgivarnas jakt på kortsiktig ekonomisk vinst och arbetstagarnas strävan efter rättmätig ersättning, goda villkor och inflytande över arbetet.

Klassuppdelningen utgår ifrån människors olika förhållande till produktionen av varor och tjänster. Det stora flertalet äger, likt Handels medlemmar, varken kapital, företag eller tillgångar i sådan utsträckning att det ger makt över eget eller andras arbete, utan de försörjer sig genom att sälja sin

arbetskraft till andra. Samtidigt finns det ett fåtal som äger så stora tillgångar att det ger både försörjning och makt över andra. Klass handlar alltså om skillnader i ekonomisk makt och livschanser. Klassamhället ger vissa människor privilegier, samtidigt som den begränsar andra människors frihet och möjligheter att växa och utvecklas. Vår fackliga övertygelse är att principen om alla människors lika värde inte kan förverkligas i ett samhälle där vissa människor är underordnade andra.

4. Ojämlighet tar många uttryck

Skillnader i makt och livsvillkor handlar inte bara om klass, utan även om en rad andra maktstrukturer baserade på grupptillhörighet som dessutom ofta förstärker och upprätthåller varandra. Men oavsett om orsakerna till ojämlika villkor handlar om klass, kön, etnicitet, funktionsförmåga, ålder, sexuell läggning, könsidentitet, könsuttryck eller något annat, är de ett brott mot principen om alla människors lika värde.

Därför tar Handels strid mot den patriarkala könsmaktsordning som genomsyrar samhället, där det som anses manligt värderas högre än det som anses kvinnligt. Ojämsliddheten syns i privatlivet, i samhällslivet och i arbetslivet. Kvinnor och män skiljs åt i olika utbildningar, yrken och sektorer, och systematiskt värderas det män gör högre än det kvinnor gör. Detta är grunden för den värdediskriminering på arbetsmarknaden som leder till att kvinnodominerade yrken och sektorer systematiskt får lägre löner och sämre villkor än mansdominerade, likvärdiga yrken och sektorer. Men könsmaktsordningen tar sig också uttryck i skadliga normer, sexuellt våld och trakasserier. Därför handlar facklig feminism både om att skapa en jämställd fördelning av samhällets resurser, inte minst genom lika lön för lika och likvärdigt arbete, och om att motverka varje form av kränkande behandling.

Samma principer gäller för allt Handels arbete mot diskriminering och förtryckande maktstrukturer. Fackligt arbete handlar alltid om en kamp om samhällets resurser och för likabehandling. Som arbetare har vi gemensamma intressen och vi kan därför inte tillåta att någon kollega eller kamrat behandlas sämre på grund av ursprung, identitet eller annan grupptillhörighet. Det är en direkt attack på det fackliga löftet och vår sammanhållning. Fackligt engagemang står i direkt motsättning till alla former av diskriminering, främlingsfientlighet och förtryck.

5. Jämlikhet kräver ekologisk hållbarhet

Vi lever på en planet med begränsade naturresurser och känsliga ekosystem som vi är djupt beroende av för att kunna leva ett gott liv. Vad och hur vi producerar och konsumerar måste därför ordnas på ett sätt som

gör att vi håller oss inom de gränser naturen sätter upp. Detta är avgörande för att garantera mänsklighetens överlevnad och kommande generationers möjlighet att leva fria och jämlika liv. Men naturtillgångar och ekosystem utnyttjas idag långt över gränsen för det långsiktigt hållbara. Om denna utveckling inte bryts hotas livet på jorden som vi känner det genom ekologisk kollaps.

Handels menar att den ekologiska krisen och den ekonomiska och sociala ojämlikheten är varandras syskon som bägge orsakas av samma kortsiktiga jakt på vinst. Marknaden är lika oförmögen att hushålla med naturens resurser som att rättvist fördela dem. Den ekologiska krisen kan bara lösas om demokratin sätter gränser för denna vinstjakt. Därför är fackföreningsrörelsen och dess kamp om makten över samhällsutvecklingen en viktig förutsättning för en ekologiskt hållbar utveckling. Handels arbetar därför för en snabb och rättvis omställning till ett hållbart samhälle, där det ekonomiska systemet drar åt samma håll som de ekologiska och sociala behoven, istället för att som idag undergräva dem.

6. Solidariteten har inga gränser

Solidariteten mellan arbetare begränsas inte av nationsgränser. Den är en direkt konsekvens av vår övertygelse om att alla människor har samma värde och att var man bor eller föds inte ska få avgöra ens livschanser och livsvillkor. Men det handlar också om att den fackliga kampen i Sverige i hög grad påverkas av förhållandena för arbetare i andra länder. I en värld där kapitalet rör sig globalt och företagen är multinationella måste också den fackliga kampen för demokrati och jämlik fördelning vara internationell. Att stärka fackförbund i andra länder stärker inte bara arbetare och demokratin i det specifika landet, det gör det också svårare att ställa arbetare mot varandra globalt. För fackföreningsrörelsen handlar internationell solidaritet därför om att stå upp för mänskliga och fackliga rättigheter i hela världen samt att stödja de rörelser och organisationer som delar vår kamp.

Klasskillnader syns inte bara i arbetslivet. I tider av krig och konflikt är det arbetare och fattiga som ofta drabbas hårdast. Internationell solidaritet innebär att vi står upp för fred, för diplomatiska lösningar och för våra kollegor, både här hemma och i världen, när deras rättigheter och trygghet hotas.

7. Organisering ger styrka

Oavsett var i världen den fackliga kampen sker, så handlar det i grund och botten om att människor går samman för att bli starkare och kunna påverka sitt arbete och samhället. Idén med facket är sprungen ur det

underläge arbetstagarna befinner sig i gentemot arbetsgivarna. Om den som kräver högre lön, bättre villkor eller mer inflytande med lätthet kan bytas ut mot en annan så kan företagen diktera villkoren.

Men genom att gå ihop och ställa gemensamma krav om villkoren för vårt arbete jämnas maktbalansen ut. Vår förmåga att få makt och utöva inflytande är därför helt beroende av att vi är många medlemmar. Därför är organiseringsarbetet den enskilt viktigaste uppgiften för Handels liksom för alla andra fackföreningar.

Organiseringsarbetet handlar om att se till att de som jobbar i våra branscher blir och förblir medlemmar. Det handlar också om att skapa en organisation som har kraft och kunskap att påverka på flera nivåer – på arbetsplatsen, i företaget, inom branschen och i samhället. Det gör vi främst genom att ha många engagerade medlemmar och förtroendevalda, samt genom att teckna kollektivavtal.

Förmågan att teckna kollektivavtal är unik för fackföreningsrörelsen. Kollektivavtalet är vårt verktyg för att komma överens med arbetsgivarna om hur resurser och makt ska fördelas och därigenom förhindra att arbetare tvingas konkurrera med varandra. Säljare och köpare av arbete har i grunden olika och oförenliga intressen. Men genom det gemensamma intresset av fred på arbetsmarknaden så blir en kompromiss möjlig. Kompromissen innebär således ett byte, där de anställda lovar att arbeta och arbetsgivarna lovar att betala.

8. Samverkan och påverkan

För att fullt ut kunna tillvarata medlemmarnas intressen, på arbetsmarknaden och i samhället i övrigt, har Handels en särskild samverkan med Socialdemokraterna. Vi kallar det facklig/politisk samverkan och den ger oss bäst möjligheter att påverka och ha inflytande i politiken. Handels arbetar också med påverkansarbete riktat mot andra beslutsfattare. Syftet är att informera om medlemmarnas situation och skapa förståelse för hur olika beslut påverkar Handels medlemmar.

9. Medlemmarna har makten

Handels interna arbete ska spegla det samhälle vi vill skapa och baseras därför på demokratins ideal och alla människors lika värde och rätt. Makten i organisationen utgår från medlemmarna och ledare får förtroende med den representativa demokratin som grund. Alla medlemmar ska kunna delta och påverka Handels, oavsett tidigare erfarenheter och bakgrund. Därför ska våra förtroendevalda spegla medlemskåren och vara förebilder och ambassadörer för vår organisation och våra idéer, både externt och internt. Som förtroendevald i Handels representerar man

både medlemmarna på arbetsplatsen och Handels som organisation. En förtroendevald i Handels kan därför inte också ha ett engagemang i en organisation eller ett parti, som t ex Sverigedemokraterna, som står emot Handels grundvärderingar om alla människors lika värde.

Precis som Handels motverkar uteslutande och förtryckande maktstrukturer i samhället motverkar vi liknande strukturer i vår egen organisation. På alla nivåer i organisationen arbetar vi för att uppnå jämställdhet och mångfald. Alla former av diskriminering, rasism och sexuella trakasserier är oacceptabla i Handels.

Vi är Handels

Tillsammans tar vi kampen

**Handels kongress
2025**

Handels